

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN EN ARMOEDEBESTRIJDING, CULTUUR EN GELIJKE KANSSEN

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Plan van aanpak voor het Vlaamse museale landschap en de beeldende kunsten

Samenvatting

Deze nota geeft inzicht in:

- De situering van de opdracht inzake het plan van aanpak eigen museale instellingen.
- De verschillende trajecten binnen het plan van aanpak.

1. SITUERING

Het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 formuleert de volgende ambitie:

- We hebben de ambitie om Vlaanderen, samen met onze culturele wegbereiders, klaar te stomen voor de toekomst.
- Het is cruciaal dat onze kunst- en cultureel-erfgoedinstellingen nauw samenwerken.
- We verdiepen en verfijnen de toekomstvisie rond kunst- en cultureel-erfgoedinstellingen. (...) Prioritaire aandacht gaat daarbij naar hun landschapsversterkende rol.

Tot 1 oktober liep een indienronde binnen het Cultureelerfgoeddecreet voor de eigen museale instellingen van de Vlaamse Gemeenschap. Dit betrof KMSKA, M HKA, Mu.ZEE, Kasteel van Gaasbeek, Roger Raveel Museum en het Centrum voor Kunstarchieven Vlaanderen (CKV).

Tegelijk stelde een aantal lokale overheden een integratie of overdracht van instellingen onder hun bevoegdheid voor. We spreken hier over Museum Hof van Busleyden (Mechelen), FeliX Art+Eco Museum (Drogenbos) en S.M.A.K. (Gent). Het Roger Raveel Museum en het Kasteel van Gaasbeek werden mee betrokken bij deze oefening.

Vlaanderen staat dus voor de opdracht om de eigen museale instellingen te versterken en tegelijk toe te werken naar een integratie van een aantal instellingen binnen het kunsten- en erfgoedbeleid.

Centrale ambitie bij deze oefening is om de musea van Vlaanderen op de kaart te zetten en zo beter te voldoen aan de internationale ICOM-definitie waarbij onderzoeken, verzamelen, bewaren,

////////////////////////////////////

interpreteren en tentoonstellen centraal staan met oog voor toegankelijkheid, inclusiviteit, duurzaamheid en participatie van gemeenschappen. Dat gaat verder dan het status quo, een financiële impuls of een samenwerkingsmodel.

De Vlaamse Regering wil ten slotte ook een versterkte doorstart maken met het beeldende kunstenbeleid in Vlaanderen en een antwoord bieden aan de uitdagingen van vandaag – groeiende publieksverwachtingen, druk van internationale en opkomende private spelers en een budgettair complexe context.

Samengevat formuleerde de Vlaamse Regering de volgende ambities:

- een doorstart van het beeldend kunstenbeleid in Vlaanderen;
- volwaardige musea die de internationale ICOM-definitie verwezenlijken;
- minder organisatiestructuren, meer focus op de inhoud;
- samenwerking in een netwerkmodel en afstemming tussen erfgoed- en kunstspelers;
- zuurstof voor de kunstenaar.

2. PLAN VAN AANPAK

Vanuit deze ambities vatten we de dialoog aan met de betrokken musea. Het gaat om Felix Art & Eco Museum, Kasteel van Gaasbeek, KMSKA, M HKA, Museum Hof van Busleyden, Mu.ZEE, Roger Raveel Museum en S.M.A.K.. Gezamenlijk overleg tussen de directeurs van de instellingen en de minister van Cultuur vond plaats op donderdag 21 januari 2026 en donderdag 29 januari 2026. De volgende inhoudelijke kwesties werden onder meer besproken:

- Hoe kunnen we een breder en diverser publiek meer van onze collectie(s) tonen op meer plekken op een kwaliteitsvolle manier?
- Hoe kunnen we het ambitieniveau van onze Vlaamse musea laten aansluiten bij de internationale top?
- Hoe kunnen we het ecosysteem rond de hedendaagse beeldende kunsten versterken? Wat is daarbij de rol van de overheden en de relatie met private investeerders?
- Hoe versterken we governance, professionalisering en leiderschap in onze musea?
- Hoe kunnen we onze collectie(s) beter beheren, bewaren, onderzoeken, ...?
- En hoe kunnen we op al deze thema's en domeinen samenwerken in een netwerkmodel?

De minister en de musea hebben gezamenlijk een plan van aanpak op 4 sporen uitgewerkt.

TRAJECT 1: TOEKOMSTTRAJECT MUSEA VLAANDEREN - VAN GEDEELDE ANALYSE NAAR GEDEELDE OPLOSSINGEN

De eigen museale instellingen vatten een gezamenlijk inhoudelijk traject aan dat concreet vorm krijgt in een analyse- en visienota. Daarin verwerken zij onder meer gedeelde inzichten en ambities rond publieksbereik en -werking, collectie, expertise, leiderschap en organisatiecultuur en internationale positionering. De eigen identiteit, de rol die ze opnemen in het ecosysteem van kunsten en erfgoed en de wil om te komen tot concrete samenwerking vormen de uitgangspunten van dit traject. Om deze opdracht te begeleiden wordt Patrick Allegaert als onafhankelijke opdrachthouder aangeduid.

De opdrachtgever werkt de komende maanden samen met de betrokken directeurs aan een nota over het eigen museale landschap van Vlaanderen, waarbij de expertise van zowel de Vlaamse musea, het wetenschappelijk veld als het departement CJM samengebracht wordt in een gedeelde

////////////////////////////////////

Tegen eind juni 2026 wordt de analyse- en visienota opgeleverd. Deze analyse- en visienota wordt dan mee opgenomen in een tweede traject.

plan die besluitvorming vergen. In het parlement voorzien we een gedachtewisseling met de opdrachthouder, FARO en Kunstenpunt en de minister.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen

Caroline GENNEZ

////////////////////////////////////